

Private veiligheid wordt beangstigend normaal

23 maart 2017: De ministerraad keurt op voorstel van minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken Jan Jambon in tweede lezing een voorontwerp van wet inzake de private veiligheid goed.

De toelichting bij het voorontwerp:

Het voorontwerp van deze nieuwe wet vloeit voort uit een grondige evaluatie van de huidige wetgeving zoals dit voorzien werd in het regeerakkoord. De wettekst wordt ter stemming neergelegd in het Parlement. Deze nieuwe wet zal de huidige wet van 10 april 1990 volledig vervangen en voorziet in een gemoderniseerde en vereenvoudigde regelgeving inzake de materie van de private veiligheid.

De private veiligheidssector speelt vanuit haar specialisatie en opgebouwde expertise op het vlak van technologie en kennis van bewaking en beveiliging een belangrijke rol in het globale veiligheidsbeleid

De nieuwe wet voorziet in een uitbreiding van de sector van de private veiligheid, de activiteiten en de bevoegdheden ervan.

Zo breidt de sector van de private veiligheid uit met de installateurs van camerasystemen en zijn nieuwe bewakingsactiviteiten voorzien zoals sweepings (het doorzoeken van roerende en onroerende goederen naar bv. wapens, drugs of explosieven) en de bediening van technische middelen voor derden (bv. het besturen van drones of mobiele camerasystemen in opdracht van de politie).

Ook inzake de bevoegdheden van de bewakingsagenten zijn er belangrijke wijzigingen. Naast de bepaling van de algemene bevoegdheden van bewakingsagenten is er voorzien in een aantal situationele bevoegdheden op specifieke plaatsen of in specifieke situaties. Dit is ondermeer het geval voor plaatsen met een bijzonder veiligheidsrisico zoals nucleaire centra en luchthavens en voor situaties waarbij -al dan niet tijdelijk- een bijzondere dreiging heerst.

Gezien de belangrijker rol voor de private ondernemingen in het veiligheidsgebeuren garandeert de nieuwe wet een adequaat toezicht op de kwaliteit en betrouwbaarheid van deze ondernemingen en haar personeel. Zo wordt bijzondere aandacht besteed aan een uitgebreide screening van de ondernemingen en het personeel en aan de noodzakelijke opleidingen en minimumvereisten voor het uitoefenen van bewakings- en beveiligingsactiviteiten.

Onze mening? Private veiligheid wordt beangstigend normaal.

De trend van de dag is een slanke efficiënte overheid. Links en rechts van ons zien we daar dagdagelijks de gevolgen van. Er wordt geïnformatiseerd, gerationaliseerd, geoptimaliseerd, geprivatiseerd.

Van allerhande zaken die de overheid doet , wordt per definitie de rekening gemaakt: anderen zullen het beter doen. Deze trend zien we ook sluipen in onze eigenste veiligheid. Laat nu veiligheid echter corebusiness bij uitstek van de overheid zijn.

Vandaag meer dan ooit is het veiligheidsgevoel net iets waar we allen mee bezig zijn. Tal van issues passeren dan ook de revue. Welke keuzes worden uiteindelijk gemaakt?

Het verschil tussen de terminologie en de ware doelstellingen

Het regeerakkoord voorziet onder meer in de modernisering van de huidige regelgeving inzake de wet op private veiligheid. Het gaat hier om een wet die inzet van private bewakings- en veiligheidsfirma's bepaalt.

"Modernisering" klinkt onschuldig , maar blijkt hier alweer een mistig containerbegrip: lees een "we zeggen het ene maar eigenlijk bedoelen we iets heel anders"- begrip.

Het is immers duidelijk dat de regering deze keer modernisering ziet als "dienend willen zijn voor de markt van de private veiligheid".

We zagen de doelstellingen ook al als het ging over de kerntaken en strategische visies. De organisaties die veiligheid moeten uitademen, zijnde politie en defensie, worden willens nillens ontmanteld. De motivaties zijn daarbij niet altijd ten gronde, maar vooral van financiële aard.

Drie grote zorgen

Dergelijke praktijken, zijn beangstigend, zeker als het om onze veiligheid gaat. We maken ons dan ook oprecht zorgen over uwe en onze veiligheid:

- Besmettelijke vermarkting

De nieuwe teksten rond private veiligheid maken duidelijk wat de regering bedoelt: het gaat al lang niet om het vraagstuk wie doet wat. Het gaat om hoe dienen we de markt van de private veiligheid. Niet alleen nu maar ook voor de marktontwikkelingen de komende jaren. De deur gaat dan ook ineens wagenwijd open.

En dit blijkt besmettelijk. Defensie neemt blijkbaar de leiding in de spurt: begin februari besliste de ministerraad om onder meer voor bewaking van kwartieren over te gaan naar outsourcing.

Pittig detail is dat Defensie voor die specifieke bewakingsopdracht, tot op heden door militairen gedaan, dan plots wel werk zou kunnen maken van materiële modernisering. Hierdoor wordt het kostenbesparend betoog toch wel wat pervers. Want uiteraard kan men zo efficiënter personeel inzetten. En als firma's inzetten dan ook nog onder werkingskosten worden gecatalogeerd, dan zijn de te hoge personeelskosten wel heel makkelijk onder de tafel geveegd. Laten we tot slot toch ook niet uit het oog verliezen dat een privébedrijf is erop gericht winst te maken.

- Een fundamentele knip in de plichten van een overheid

De grondwet is nochtans duidelijk. De exclusiviteit van de gewapende macht komt toe aan twee zeer specifiek benoemde instanties: de geïntegreerde politie en defensie. Het garanderen van de openbare veiligheid en de orde handhaven is een plicht van de overheid.

Indien de opdrachten van de openbare veiligheid die de overheid wil toevertrouwen aan de private veiligheidssector dermate ruim zijn dat ze volledig of ten dele vallen onder deze

kerntaken, is dit een schending van de grondwet omdat deze taken uitsluitend door het leger of politie mogen worden uitgevoerd.

Verregaande toebedeling van opdrachten aan de private sector zet deze grondwettelijke taak van de overheid op de helling. Vraag is immers welke grens men zal trekken.

Bovendien treden politie en defensie ook op onder de verantwoordelijkheid van de respectievelijk verantwoordelijke ministers. Hierdoor is politieke controle mogelijk. Vraag is maar of dit nog het geval is wanneer private firma's overnemen. De minister heeft geen hiërarchische bevoegdheid tav bewakings- of veiligheidsagenten, noch ten aanzien van personen die de leiding hebben van dergelijke ondernemingen.

Ondertussen zal nodige knowhow wegvloeien en zullen anderen gaan bepalen.

- Veiligheid, een verhaal van de happy few?

Een calamiteit, een veiligheidsincident, een dreiging, het is voor ieder van ons klaar dat deze nooit netjes afgebakend zijn. Bovendien zijn incidenten, dreigingen, calamiteiten nooit gelijk aan een vorige; ze zijn met andere woorden telkens opnieuw uniek. Met deze gegevens moeten de verschillende actoren op het terrein steeds weer aan de slag. Welk is de beste aanpak, moet dan ook steeds de eerste beoordeling zijn; niet wie of wat het goedkoopst is.

Het aspect van 'partners' enkel bekijken vanuit 'overheid of privé', zou voorbij gaan aan het verhaal van de integrale veiligheid. Er zijn veel meer actoren dan we zouden denken die ook hun steentje bijdragen. We hebben het dan over onderwijs, een goed lokaal beleid,

Het gaat trouwens ook om verantwoordelijkheid. Het aspect 'partners' enkel benaderen vanuit de hete adem in de nek van enkele private veiligheidsdiensten klaar om hun verzadigde markt uit te breiden naar politie – (en bij uitbreiding defensietaken) gaat voorbij aan een van de basisrechten rond veiligheid. Veiligheid moet er immers zijn voor iedereen en mag geen verhaal zijn van 'cherry picking' of 'club good'.

Valse veiligheidsperceptie

Ondanks dat we een regering hebben die meer dan ooit inzet op veiligheid maken we ons meer dan ooit zorgen. Onze veiligheid wordt immers letterlijk uit handen gegeven. Aan wie eigenlijk? Weet jij het ?

Deze inzet van de regering leidt dan ook tot een ongelooflijke paradox, want achter de façade van deze hoge inzet stelt zich volgende vraag: hoe veilig voelen we ons overmorgen nog wanneer we alles in handen leggen van firma's die morgen onze veiligheid en het beleid daarrond zullen bepalen?

